

Uredništvo:
Schillerjeva cesta šte. 3,
dvorišču, I. nadstropje.

Dokopisi se ne vračajo.

List izhaja vsak dan razun nedelj in praznikov ob 4. uri popoldne.

Šalep uredništva ob 11. uri popoldne.

Nefrankirani dopisi se ne sprejemajo.

Anonimni dopisi se ne uvažujejo.

NARODNI DNEVNIK

Upravništvo:
Schillerjeva cesta šte. 3.
Naročnina znaša za **avstro-ogerske** dežele:
celoletno . . . K 25.—
polletno . . . K 12.50
četrtletno . . . K 6.50
mesečno . . . K 2.10
Za **Nemčijo:**
celoletno . . . K 28.—
za **vse druge dežele i. Ameriko** K 30.—
Naročnina se pošilja vnaprej.
Za **oglasje (inserte)** se plačuje od četverostopne petit vrste po 12 h, za večkratni natis primeren popust.
Posamezna šte. stane 10 k.

Štev. 16.

Telefonska številka 65.

Celje, v petek, dne 21. januarja 1910.

Čekovni račun 48.817.

Leto II.

Ali smo „liberalna“ stranka?

I.

O liberalizmu in liberalcih je mnogo govora po Slovenskem. Večina naših ljudi je o liberalizmu podučena iz cerkvenih in gostilniških pridig, kjer govore o njem kaplani in podkupljeni štreberji na podlagi znanih in stvarnih podatkov iz klerikalnega časopisja in pa na podlagi lastnih idealov in interesov, ki kulminirajo v — bernji in mandatih. Tako je prišlo pri nas v navado, da se imenuje vsakega človeka, ki ni odločen klerikalec, za liberalca. Kdo se ne muza, ako se imenuje liberalce n. pr. tržaške rodoljube ali naše štajerske slogaše? Že to je znamenje, da je pri nas ves boj proti takozvanemu liberalizmu le bolj izrodek znane ljubezni do bližnjega, kakor je pojmiyo klerikalni pismarji in farizeji v Mari-boru in Ljubljani. O načelnem boju skoraj ni govora; kako se pri nas razumejo „načela“, je najboljšje dokazal „Slovenec“, ki je te dni pisal, da razume pod odporom proti starim krivicam in nedostatom glede bernje — kulturni boj.

Ali smo imeli kedaj na Slovenskem izrazito liberalno stranko? Ako pogleda človek nazaj v dobo 70. let, ko so se Slovenci prvič vzdignili v bran proti nenarodnemu in nedemokratskemu klerikalizmu, čita tamkaj n. pr. v Vošnjakovih političnih spisih načela, katera ponavljamo še danes kaj pogosto v časopisju in na političnih shodih. V predgovoru k brošurici „Slovenci in državni zbor 1. 1873 in 1874“, katero je izdalo „Narodno društvo“ v Ljubljani, citamo: „Napredna slovenska stranka vseh stanov je naslednica tistih blagih moč, ki so požrtvovalno že pred 30 leti začeli na to delati, da bi naš zanemarjeni narod postal duševno izobražen, torej tudi spoštovan med omikanimi narodi in da bi se mu razmere tudi gmotno izboljšale in torej pomnožilo blagostanje. Te na-

mene posameznih rodoljubov nadaljuje sedaj napredna stranka, ker brez napredka bi zanemarjeni narod vedno ostal v stari duševni in gmotni sužnosti in bi prej zginil s pozorišča sveta, kakor bi se dokopal do omike in koristnih vednosti, to je do svoje vseobčne sreče. Ne bo nezanimivo, kaj se pravi nadalje v tem pregovorn o klerikalcih: „Iz te splošne rodoljubne slovenske stranke so se nekateri zadnja leta ločili in sicer ne iz boljših nazorov ali nevednosti, tudi ne iz malomarnosti ali drugih važnih občevajavnih razlogov, temuč podpihani od nekaterih neslovenskih ljudi iz gole sebičnosti. Ker pa naš ubogi narod ni tako s posvetnim blagom obložen, in tudi sicer ni v tako srečnih razmerah, da bi se z njim kar samo poskušnje delale, naj bode izid srečen ali nesrečen, so se misleči sinovi svojega pomoči potrebnega naroda zbrali in resno sklenili, skupno nadaljevati blage namene prvotnega rodoljubja, da se na vse strani pospeši sreča naroda.“ V „Koncu“ slednjič citamo: „S tem končamo knjižico. Slovenskim kmetom pa priporočujemo, naj jo marljivo prebirajo in premišljujejo. Prepričali se bodo gotovo potem, kje je pošteno delovanje za blagor slovenskega naroda in kje hinavščina. Sami bodo lahko spoznali in obsodili lažljivost in obrekljivost onih večji del duhovnih gospodov in časnikov od njih pisanih, kateri hinavsko pod krinko vere skrivajo svoje sebične namene ter poštenega slovenskega kmeta begajo in plašijo z izmišljenim strahom, da je vera v nevarnosti. V nevarnosti nij vera; v nevarnosti pa so vse ljudske pravice, če kedaj zmagajo mračnjaki in nazadnjaki. . . .“ Predalec bi se odstranil od svojega predmeta, ako bi omenjali, da so dali klerikalci 1. 1873 izvoliti v državni zbor na Slovenskem kar 3 Nemce; predalec bi tudi šlo, ako bi opisali, kako so se takrat zavzemali za absolutizem in farovško šolo, dasiravno

se navzlic vsem frazam na tem še danes ni veliko spremenilo.

Liberalne stranke, kakor smo jih imeli pred razvojem splošnega industrijalizma pri Nemcih v Avstriji, še bolj pa v Nemčiji, so bile izrazito manchesterske stranke, to je, držale so se v gospodarskem oziru načela: Vsak je svoje sreče kovač. To načelo je osobito ugajalo srednjim in nižjim meščanskim slojem. Danes je manchesterstvo popolnoma zginilo v nemških liberalnih strankah; postale so socijalno-politične; nekatere nagibljejo k agrarcem in zemljiškim reformam, druge so državnosocialistične. O potrebi in vrednosti tega prelevljenja ne kaže tu govoriti; gotovo pa je, da so zgubile liberalne stranke z manchesterstvom najznačilnejšo svojo potezo. Tudi v državnopravnih vprašanjih so bili nemški liberalci (če potemtakem še smemo današnje nemške napredne stranke tako imenovati) poprej vse kaj drugega ko so dandanes. Predvsem so bili bolj demokratični, kar je celo Bebel sam priznal. Ne da se tudi tajiti, da je med njimi bila precej močna republikanska struja. . . . Silili so tudi po angleškem vzorcu na parlamentarično vladno; še na Slovenskem zasledujemo odsev tega mišljenja. Poprej omenjeno Narodno društvo v Ljubljani je izjavilo, da je eden njegovih najvišjih ciljev in nalog „pospeševati ustavni razvoj avstrijske države“. Toda danes so nekdanje liberalne stranke v Nemčiji pruske, pri nas pa absolutistične, kakor je še nedavno tega sijajno dokazalo nemško časopisje, ko se je s tako vnemo zavzemalo za § 14. — Nemški liberalci so pozabili svoje ideale in delajo dandanes le še oportunistično politiko. Kako pa je na Slovenskem, osobito v naši ožji domovini, na Štajerskem?

LISTEK.

Orlov in njegova žena.

Ruski spisal Maksim Gorki.
Preložil Fedor Gradišnik.

Dalje.

Napočil je večer; zlata mesečna obla je zrla izza temnih, raztrganih oblakov skozi okna sobe, kamor so padale modrikaste sence na tla. Kmalu nato je prišel gost, droban dež bobneti ob šipe in barakine stene — predhodnik brezkončnega, melanholičnega deževja porajajoč se jeseni. Nihalo ure je naznanjalo, s svojim enakomernim tik-takanjem vsako sekundo posebej. Neprestano so padale deževne kaplje ob okna. Pretekla je ura za uro, in še vedno je deževalo. Na svoji postelji je ležala nepremično žena in zrla z žarečimi očmi proti stropu. Njen obraz je bil teman in strog, zobje krčevito stisnjeni, čeljustne kosti so ji štrlele naprej; v njenih očeh je bil izraz žalosti in boleznega pričakovanja. Dež pa je bobnel še vedno ob stene in okna. Bilo je, kot da šepče komu z utrudljivim, enakomernim in vsiljivim glasom, kot da ga hoče o nečem prepričati, toda ne da bi mogel storiti tega urno, spretno in verjetno, radi česar je skušal doseči svoj cilj s to utrudljivo, dolgočasno pridigo, ki ji je manjkalo patosa prave vere.

Vstajala je siva megla deževnega jutra in barvala nebo s čudežnosivim tonom žarka, izgubivšega vsled dolge rabe svojo polituro. Matrona še vedno ni mogla zaspati. Skozi monotono šumljanje dežja ji je donelo nasproti česno, strahotno vprašanje:

„Kaj bo sedaj! Kaj bo sedaj?“

Neprestano se ji je vsiljevalo to vprašanje in vzbujalo v njej veliko bolelost.

„Kaj bo sedaj?“

Matrona se je bala odgovoriti na to vprašanje, dasiravno se je že večkrat pojavil v njej odpor v podobi njenega pijanega, živinsko-suro-

vega moža. Bilo ji je težko, pustiti svoj sen o mirnem, od ljubezni prepojenem življenju — ta sen, v katerega se je v teku poslednjih tednov popolnoma oživela — in trudila se je, da bi pregnala z vso silo te temne slutnje. Objednem pa se je vedno bolj zavedala, da ne bi mogla z Grigorijem več skupno živeti, ko bi resnično zapadel zopet svojim starim strastem. Spoznala je v njem drugega človeka, tudi sama je postala druga, in na svoje prejšnje življenje je zrla le z gnjusom in strahom. Nova doslej neznana čustva so se porodila v njeni notrajnosti. Pri vsem tem pa je bila vendar še ženska, in slednjič si je začela očitati, da se je pustila zapeljati v to strastno razpoloženje.

Kako se je neki to zgodilo?

„Moj Bog! Saj sem bila popolnoma izven sebe. . . .“

V takih mučnih, nasprotujočih si mislih je pretekla še ena ura. Napočil je jasen dan, gosta megla je pokrivala zunaj polja, nebo je bilo kakor zamreženo s sivimi pojčolani.

„Orlova, he! V službo!“

Mehanično je sledila pozivu, prihajajočemu skozi duri njene sobe, počasi se je dvignila, se umila in šla brez moči in napol bolna v barako. Tukaj je obrnila s svojim temnim obrazom, motnim pogledom in s svojo klaverno postavbo takoj občno pozornost vseh nase.

„Kaj vam pa je, Orlova? Ali ste bolni?“ jo je vprašala zdravnica.

„Nič drugega ni. . . .“

„Govorite le brez okoliščin, ne ženirajte se! Saj si vzamete lahko dopust!“

Matroni je bilo težko odkriti tej dobrosrčni, a vendar vedno tuji osebi vso svojo dušno bolelost. Iz dna svoje izmučene duše je zajela še poslednji ostanek poguma in rekla smehljajoči se doktorici:

„Nič posebnega ni! . . . Z možem sva se malo prepirala! . . . Bo že bolje; saj ni bilo prvič. . . .“

„Uboga žena!“ je dejala sočutno doktorica ki je poznala povest njenega življenja.

Matrona bi bila najraje padla pred njo na kolena in se glasno razjokala. A zadrževala se je in stiskala ustnice, da bi siloma udušila izbruh svojih čustev.

Takoj po končani službi je šla zopet v svojo sobico. Pogledala je skozi okno — preko polja je prihajal voz proti baraki, peljali so gotovo kakkega bolnika. Še vedno je kapljal gosti, drobn dež iz sivih megel — zapuščena in prazna so ležala polja. Matrona se je odstranila od okna ter z globokim vzdihom sedla k mizi.

„Kaj sedaj?“ se je oglasilo zopet v njeni notranjosti, in njeno srce je bilo v taktu pri teh besedah. . . .

Dolgo je tako sedela, sama, v motnem polusnu, in pri vsakem koraku na hodniku se je zd. znila, se dvignila s stola in zrla proti vratom. . . .

(Še pride.)

Vojaško leto Pavla Poljanca.

Po pripovedovanjih in pisnih prostovoljca Pavla Poljanca priobčila. Ljudmila Novakova.

(Dalje.)

Opoldne se peljemo v barake na Pradnik czerwony, dobre pol ure na severovzhodno stran, kjer je bil umeščen naš 13. polk. Tam smo imeli prejeti vsak pri svoji stotnji obleko in razne drobne potreščine, orožje itd. S tovarišem Feldmannom sva korakala v deseto barako. Medpotoma mi pokaže Feldmann petnajst lepih viržinek, ki jih je kupil naredniku. Stariši so mu tako nasvetovali, ker bo dobil baje same boljše vojaške reči in novo uniformo, če se prikupi gospodu naredniku; sploh se baje godi onim precej dobro pri stotnji, ki jim je g. feldvebel prijazen. Ni slaba, si mislim, a ne rečem nič, saj vem, da ni moj Feldmann ne prvi ne zadnji, ki se bori za narednikovo prijateljstvo. Narednik pa se je pokazal čudovitega kavalirja in ni hotel vzeti vseh smotk, ampak si je izbral samo tri ali štiri

Fond za povzdigo živinoreje.

Nashe živinorejce bode gotovo zanimalo izvedeti, kako si misli poljedelsko ministerstvo uporabo dovoljenih 54 milijonov v 9 letnih obrokih po 6 milijonov za pospeševanje živinoreje, zlasti pa vnovčevanja živine. O tem poročajo iz Dunaja sledeče: Poljedelsko ministerstvo misli z dovoljenimi vsotami urediti enak sklad kakor je melioracijski. V posameznih kronovinah bi se naj nadalje ustanovile vnovčevalnice za živino, a to na popolnoma trgovski podlagi. One vnovčevalnice, ki že obstoje, bi se pa naj spremenile v kmetijska podjetja na združni podlagi. Misli se tudi na razširjenje dunajske osrednje vnovčevalnice za živino, ki bi se spojila z drugimi, že obstoječimi enakimi podjetji. Poleg živinorejskih zadrug in vnovčevalnic bi se naj podpirala tudi vsa druga društva z enakim namenom. Pri vnovčevanju živine se bode tudi mislilo na ureditev velikih klavnic, katere bi preskrbovale mesta in trge z mesom, odpadki bi se pa porabili za izdelovanje umetnih gnojil, mila itd. Država ne misli takih podjetij samo podpirati, temveč jim tudi dajati posojila, ki bi pa se vračala fondu nazaj. Samobsebi umevno hoče vlada podpirati tudi planšarstvo in že obstoječe pašniške zadruge. Osrednji zavod za vnovčevanje živine bode pomagal vsem kmetovalcem z dobrim svetom in navodili. Izdajal bode tudi zanesljiva tržna poročila, ki bodo omogočevala sigurno sodbo o prodajni možnosti in o cenah. Z letaki se bode boril proti tendencioznim in nerealnim poročilom, katere pošiljajo veletržci v svet — samo v lastnem interesu. Po občinah se bodo postavile tehtnice za živino in se bode kmete navajalo na določevanje pravilne vrednosti živine; povedalo se jim bode, kako važno je, ako prodajajo samo zrele teleta in kaka škoda je, ako prodajajo napol spitano živino.

Politična kronika.

z Iz deželnih zborov. Včeraj se je vršila v parlamentu v trgovsko-obrtni zbornici na Dunaju znova konferenca nemškonacionalnih in krščansko-socialnih poslancev v zadevi legis Axmann-Kolisko za ljudske in meščanske šole. Postopanje nemških nacionalcev v tej zadevi ni bilo ravno častno in bi kmalu povzročilo hud spor celo s kršč. socialci, ki tudi sicer niso preveč vestni. Rezultat včerajšnje konference je bil ta, da so dobili nacionalci utis, da krščanski socialci vobče ne mislijo v doglednem času spraviti nemškonacionalnega predloga na dnevni red. — V dalmatinskem deželnem zboru je vložil posl. Lupis samostojen predlog, v katerem poziva vlado, naj se sprejmejo v socialno zavarovanje tudi pomorski

častniki, mornarji in ribiči. — V gališkem dež. zboru se je ostro izrazil nemestnik Bobrznynski proti rusofilski propagandi v Galiciji, pač pa je povdarjal potrebo sprave z — nemškimi priseljenci. — Izid nadomestnih državnoborskih volitev v praškem Novem mestu slabo vpliva na sporazumna pogajanja med Čehi in Nemci. Češki radikali namreč upijejo, da hočejo Čehi pred Nemci kapitulirati, vsled česar so se začeli tudi ostali češki vodje umikati. Vendar pa namerava vlada še vedno sklicati 1. februarja češki deželni zbor, najsi že potem končajo pogajanja med Čehi in Nemci dobro ali slabo.

z Adresa za samostojno ogrsko državno banko. — **Baron Rauch.** 21 članska komisija ogrskega državnega zbora, ki ima sestaviti adresu na vladarja glede samostojne ogrske državne banke, se sedaj o besedilu marljivo posvetuje. O vsebini še ni znano ničesar; besedilo se bode šele naznanilo, ko pride adresa na razpravo v državnem zboru. Ta bo najbrž takoj v prvi seji. Ako se sprejme, pomenja to za novo vlado formalen poraz. — Neka vest iz Budimpešte pravi, da se danes snideta Rauch in Khuen zaradi pogovora o hrvaških razmerah. Baje je sprememba na hrvaškem bankem stolcu že sigurna stvar.

z Bosansko-hercegovinski deželni zbor. „Bosanska koresp.“ poroča sledeče: Prihodne dni se razglasiyo sledeči zakoni: 1. dež. statut; 2. volilni red za deželni zbor; 3. poslovnik za dež. zbor; 4. društveni in zborovalni zakon; 5. zakon za ustanovitev in poslovanje okrajnih zastopov. V prvi vrsti vzbuja seveda zanimanje deželni zbor. Voliti sme vsakdo, kdor je star 24, voljen biti, kdor je star 30 let. V obeh slučajih mora že vsaj 1 leto v deželi stanovati. Avstro-ogrski podaniki so pod enakimi pogoji upravičeni voliti in voljeni biti, ako so v bosanski deželni ali ako imajo že v kaki občini volilno pravico. V kuriji mohamedanskih posestnikov lahko volijo tudi ženske po pooblaščenih. Volitve se bodo vršile v treh kurijah; 1. veleposestvo, najvišji obdačenci in razumnštvo (učitelji, duhovniki, akademiki, uradniki in častniki v pokoju); 2. mesta; 3. kmečke občine. Skupno dobe Hrvati 16, mohamedanci 24, pravoslavni 39 mandatov in židje 1, tako da ne bode nobena konfesija imela zase večine. Volitve so tajne. Poslovnik dež. zbora je precej rigorozen in izključuje vsako obstrukcijo. Društveni zakon je baje precej moderen.

Dnevna kronika.

z Ibsenova Nora umrla. Znano je, da je Ibsen za vse osebe svojih dram imel žive modele. Model za njegovo Noro je bila gospa Alma Herming. soproga nekega zdravnika. Umrla je nedavno v

visoki starosti v Kristijaniji. Ibsen jo je spoznal slučajno. Kristijanija je bila, predno je izšla „Nora“, še malo mestece, kjer se je znalo od vsakogar vse. Tako se je znalo tudi za tajnosti rodbine Herming. Gospa je bila iz Kodanja, vesela in polna življenja, poročila se je iz ljubezni. A kmalu je po kratki dobi srečnega zakonskega življenja zamrzila moža, seveda ne zaradi globokih psiholoških razlogov, kakor jih slika Ibsen v „Nori“, ampak ker se ji je mož zapil in se vrgel na kvartanje, čegar posledica je bila, da je ženo zanemarjal in bil surov proti njej. Almi je postal mož neznosen, in v svojo tolažbo je gojila prijateljstvo z nekim uradnikom, a njihni prijateljski odnosi so ostali čisti, neomadeževani. Ibsen je šel nekoč mimo Hermingove hiše baš v času, ko je Alma po hudem prizoru zapuščala možev dom, da se nikdar več ne povrne. Pravil je Ibsen pozneje, kako globok utis je napravilo nanj lice te žene, ki je za vedno zapuščala moža; izraz njene lica je bil ponosen, odločen, bolesten. Kmalu nato se je izvršila sodnijska ločitev zakona in na afero se je kmalu pozabilo. Gospa Herming je živela odtlej skromno in popolnoma ločena od sveta in morda niti vedela ni, da se jo je predstavljalo po vseh evropskih gledališčih.

a Poštno in brzojavno šolo so slovesno otvorili v Belgradu. Šola je edina te vrste daleč naokrog.

a Za proslavo grünwaldske bitke je dovolil obč. svet v Lvovu 200.000 K.

a „Male Novine“, tako se bode imenoval novi dnevnik, namenjen širokim masam hrvatskega ljudstva. Izdajal ga bo poseben konzorcij hrv. srbske koalicije v Zagrebu, ker je dnevnik „Novosti“, ki je bil prej v to svrhu namenjen, prešel v Rauchovo strujo. Novi list začne izhajati v nedeljo.

a „Klečeplazco“ je imenoval dr. Lueger nedavno temu klerikalne učitelje na Nižjem avstrijskem, ko je prišla k njemu njihova deputacija in mu hotela denuncirati neke tovariše. Prav kakor slovenski Slomškarji.

Dopisi.

Slovensko gledališče v Mariboru.

Dne 23. t. m. se uprizorijo „Graničarji“ ali „Proščenje na sv. Elija dan“, krasen narodni igrokaz v treh dejanjih. Ta narodna igra je tako krasna, da že dolgo ni na našem odru bilo take. Vsebinska je na kratko ta: Andrej in Savo sta bila stražmojstra pri Graničarjih. Savo je hudoben in povsem zgubljen človek, ki ima na vesti vsakovrstne pregrehe in intrige. Ukrade celo denarje svojemu kapetanu in jih podtakne Andreju. Tega primejo, degradirajo in mu puste življenje samo radi njegovega dosedanjega lepega življenja. Savo pa si prereže žile, a še ga rešijo. Za to je tudi on degradiran. Pozneje, ko že nista več služila graničarjev, ubije Savo tovariša Joco, kateremu je dolgoval. Pri tem ga zaloti Andrej. Savo beži, Andrej za njim. V tem se pojavijo vojaki, zagledajo mrliča in vidijo, da Andrej beži; mislijo, da je morilec. Vjamejo ga, in ker je nad krajem proglašen preki sod, ga obsodijo na smrt. Obr-

lepše. Kaj pa sedaj z ostalimi? Feldmann sam jih ne kadi, pač pa jaz. Ponudi jih meni in že si menim tudi eno vzeti, a spomnim se njihovega namena.

»Premočne so zame, hvala!«

Kmalu sem zvedel, da je Feldmann žid, kar mu ni bilo močno videti na obrazu, in razumel sem še bolj nasvet njegovih starišev.

Življenje je zašumelo v našem oddelku, saj se vojaški novinci neverjetno hitro sprijaznijo. Bilo vam je v sobi smehu in kričanja, ko smo se preoblačili. V širokih hlačah in prevelikih blazah smo se zdeli smešni sami sebi in vsem, kdor nas je videl dopolne civiliste.

Po nekaj ur na dan smo imeli proste telovadne vaje, vaje v koraku in z orožjem, sicer pa smo prepevali, se pogovarjali in ropotali s klopmi in mizami v sobi, da nas je vsak dan opominjal službujoči častnik k miru in redu.

Ko bi vam, draga prijateljica, bil pisal takrat kaj o sebi, kakor sem pisal vsak četrtek očetu domu, bi vam bil pisal, da mi ugaja novo življenje, da ni v njem nič neprijetnega in da so moje misli veselejše nego so bile kdaj poprej. Marsikateremu izmed tovarišev se je zdelo sicer večno ponavljanje enega in istega koraka in iste vaje že dolgočasno in dušmorno, — in meni tudi včasih, toda zabavalo me je, kaj vse sem tukaj slišal, raznovrstna mnenja o vajakovanju, kako so nas zmerjali častniki in podčastniki in kake malo častne prilimke so nam izmišljali. Truden sem bil malokdaj in gotovo manj nego večina mojih tovarišev, ker mi je bila okrepila telovadba in turistika telo.

Navdušenje moje pa je vendar polagoma ginilo in četrti dan sem si mislil, da bi bilo zdaj vajakovanja za najhujšo silo že zadosti.

Istega dne smo dobili v drugi oddelek novega člana. Vrnivši se z vaje najdemo v sobi tujca civilista, sedečega na kovčku. Rezal si je klobaso in se ni dal motiti pri svojem opraviilu. Ko pa je odprl usta in izpregovoril nekaj nemških besed, sem vedel takoj, da je češkega pokolenja. Predstavil se je nekterim: »Pridálek, tehnik.« No torej! Bil sem ga vesel, toda nisem se mu hotel takoj javiti. Vrgel

sm se navznak na trdo postelj in ko se mi je približal za nekaj minut, sem zazehal in menil po češko:

»Kamerad, slabo si si izbral Krakov namesto Prage!«

Ta vam je pogledal! Ne morem pozabit, kako je izbulil oči.

»Kaj, vi ste Čeh? Pridálek, tehnik.«

»Saj me vendar ne boš vikal. Nisem Čeh, a pogovorila se bova lahko. S temi fanti tu ni mnogo opraviti.«

Povedal mi je, da je Moravan iz Králic pri Prostejovu in jaz njemu tudi nekaj drobtin o sebi. In že sta bila nemška žida nad menoj.

»Kaj govoriš? Saj vendar nisi Čeh!? Saj si pravil, da si s Štajerskega!«

Žida še nista znala za mojo narodnost in sta menda menila, da sem štajerski Nemec. Ko sem se ju odkrižal, mi ponudi Pridálek steklenico:

»Ali piješ slivovko?«

»Nobože, to je vprašanje! Saj sem že peti dan na Poljskem.«

In res je imel Pridálek izborno moravsko slivovko. — Odslej smo imeli tri tabore v oddelku in sicer Poljaki enega, drugega nemška žida, tretjega pa jaz s Pridálkom.

S Pridálkom sva se učila skupaj poljski. Meni je šlo boljše v glavo, ker sem imel v rezervi razen češčine in slovenščine še hrvaščino, Pridálek pa je znal samo češki. Dne 14. vinotoka sem že nastopil v naši šoli kot poljski govornik ter neustrašeno izbral vseh 30 do 40 fraz, kar sem jih znal dotlej. Poljaki so se ob mojem govoru imetno zabavali in radi deklamirali potem vse leto, kar sem jim bil popovedal. Posebno vzorna še seveda moja takratna poljščina ni mogla biti.

Poljski tovariši so imeli grozno navado, da so hoteli vedno in povsod govoriti z menoj samo menška, a ne zato, ker še jaz nisem znal poljski — saj so Poljaki znali nemški še mnogo manj — toda menili so se v razgovoru z menoj učiti in vaditi neizogibnega avstrijskega jezika. Poljak me nagovarja nemški, odgovarjam mu poljski; vprašam ga

poljski, on pa odgovori nemški. Hudoval sem se in prosil sem, toda začetkoma mi nič ni pomagalo.

Med neprijetne dogodke prvih dni štejem izlet moje mošnje, Mati mi je bila podarila 40 novih kron, ki sem jih skrbno hranil v zaklenjeni skrinjici pod posteljo, sredi vinotoka nekako pa mi jih je odnesel neki dobrotnik. Lepo gospodarstvo! Drugega denarja nisem imel, razun tega pa mi je bilo teh kron tem bolj žal, ke so mi bile dragocen spomin. Odslej sem opazoval še skrbneje raznovrstne fiziognomije naše mešane družbe — toda nerad vam govorim o tem. Le to vam naj omenim, da sem večerjal petkrat suhega kruhca, dokler ni minila kriza vsled nove pomoči iz domovine. Moj čut je bil bolj prizadet nego želodec, zato se mi ni hotelo niti preiskovati te silno neprijetne stvari.

Navdušenje je ginevalo vedno bolj. Pravi se, da se krepil pri vojakihi telesna moč in moztatost, kar je deloma res; toda da se bistri tudi duh, da se krepil volja, to bi najrajši zanikal. A vendar sem še bil zadovoljen in še vedno sem hvalil v pisnih svoje novo življenje. Ko so poležavali tovariši v trenutkih nervoznosti in telesne utrujenosti, sem pisal pisma, koval pesmi in čital dela poljskih pisateljev. Drugič sem hodil zopet brez dela po dvoriščih obžalovaje, da sem si izbral gališki polk. Žal mi je bilo zlasti Prage, ko sem se oziral po mračnem jesenskem poljskem obzorju i rad sem se zatekal pred večerom v kantino, da izpijem dva vroča krupnika.¹⁾ Ali pa sem se razgovarjal s Pridálkom, s katerim Poljakom ali židom Neumannom in Feldmannom; tuptam sem hodil v mesto ali v park doktorja Jordana, kjer je že padalo listje na mramorove kipe slavnih poljskih mož. Gledal sem tamkaj rad dečke in dekleta srednjih in ljudskih krakovskih šol, izvajajoče raznovrstne mladinske igre s svojimi učitelji. Takšne ure so mi bile najljubše.

Dalje prihodnjic.

¹⁾ Poljska in litevska medena vodka (žganje).

star pa ga pomilosti po dolgih prošnjah Andrejeve žene in njegovih prijateljev. Od veselja zblazni. Vendar se mu pozneje na pokopališču, kamor zahaja na Jocoov grob, povrne zopet pamet, a Savo se sam izroči. To je jedro igre, ki je polna največje tragike, pa tudi največjega humorja. Krčmar Grga, prijatelj Andreja, ki vedno pravi „Bogme“, in pa „Pijte otroci, potem pa gremo“, bo dal igri živahnost in zabavo. Pripominjamo, da so uloge v izbornih rokah, posebno zlobneža Joco igra igralec, kateri je pri „Valenki svatbi“ žel toliko uspeha. Zelo šaljivi posamezni prizori, ki prepletajo to igro, bodo dosegli, da „Graničarjev“ občinstvo gotovo ne pozabi tako hitro. Posebno bo obrstareva hišina, kateri pravijo francosko Šarlote, nemški Karolina, a Grga jo imenuje Kralešina, kaj ljubka prikazen s svojo slovensko-nemško mešanico in z njenim „das ist schrecklich“. V igri je več lepih in zabavnih kupletov. Naj omenim enega, katerega poje hišina, ko se pripelje na lojterskem vozu:

So ein Reisen, to je strašno,
welches Mädel to zdrži;
čez in čez bin ich jetzt mokra,
zломljen je mein Paraplie.
K temu še en Leiterwagen,
wie ich mich zelo genier;
zdaj le sreča me ein Gränzer,
zdaj pa spet ein Offizier.
Taka nobel schöne Fräulein
kakor jaz sem voller čest,
muss die Hauptstadt zapustiti,
pridem zdaj in so ein Nest.
Človek mora viel erleben.
To se tako pripeti.
Ali to-le potovanje
in der Gränz vergess ich nie.

Trgovski ples

se vrši 23. januarja v veliki dvorani „Nar. doma“ v Celju.

Društvene vesti.

a Letošnji redni občni zbor „Bralnega društva“ v Laškem trgu se vrši v četrtek, dne 27. prosinca ob 8. uri zvečer v Pivnici § 11 in sicer z običajnim sporedom. V očigled nujni važnosti se vsi p. t. društveniki vlnudno prosijo, da se opozoritvi sigurno, točno in polnoštevilno odzovejo.

d Iz Vranskega. Ciril-Metodova podružnica priredi v nedeljo, 23. t. m. veselico v salonu g. Košenine se sledečim sporedom: 1. J. Laharnar: Kadar mlado leto... 2. A. Nedved: Oblakom. 3. Dr. G. Ipavici: Leži polje ravno. 4. Dr. Ant. Schwab: Slanica. Triglasen ženski zbor. 5. J. Aljaž: Sirota Jerica. 6. Dr. A. Schwab: Rožmarin. 7. P. H. Sattner: Na planine. 8. F. S. Vilhar: Proljetni zvuci. 9. Govor potovalnega učitelja g. J. Prekorška. 10. Ples in vsakovrstna predpustna zabava. Začetek ob 5. uri. Vstopnina 40. vin. Na to veselico vabimo vse rodoljube, zlasti pa okoličane, katerih narodna dolžnost je, društvo podpirati pri narodnem delu.

d Iz Hrastnika. „Čitalnica“, „Delavsko društvo“, „Podružnica dr. sv. C. in M.“, „Gasilno društvo“, „Sokol“ in „Strelnski klub“ ustanove skupen mešan pevski zbor. One članice in članice teh društev, ki žele v zboru sodelovati, prosimo, če se niso že upisali — naj se zglaste pri svojih predsednikih, ozir. ob nedeljah dopoldne v „Čitalnici“ pri knjižničarju.

d Telovadno društvo „Sokol“ v Brežicah priredi na Svečnico, dne 2. svečana t. l. v zgornjih prostorih Narodnega doma sokolski ples. Svira polnoštevilna godba c. in kr. pešpolka štev. 53. Začetek ob 8. uri zvečer. Vstopnina 2 K za osebo, 5 K za rodbino. Kostumi dobrodošli. Vstop je dovoljen le vabljenim.

Štajerske novice.

z Iz Maribora. O Bienenstein, o Bienenstein! Imenitno modrost je stresal „pisatelj“ in strokovni učitelj mariborski Bienenstein kot glavni govornik na protestnem zboru proti slovenski šoli v Studencih 17. t. m. Slovenske šole baje ne zahtevajo domačini v Studencih, temveč tuji, izven Studencev stanujoči slovenski voditelji. Podpisov, ki so jih nabrali za svojo zahtevo, je baje tako malo, da bi prišlo na vsak razred po čvetero otrok! Za štiri otroke pa vendar ne bode občina zidala nove šole. Slovenska šola bi po Bienensteinovi modrosti mogla biti samo enorazredna, ki bi imela šest oddelkov. Vsak odderek bi imel pouka po 10 minut, vsi drugi oddelki pa bi sedeli tačas brez dela! 30.000 kron bodo vrgli Studenci skozi okno, če si pribore Slovenci lastno šolo. V tej šoli se deca baje ne bode naučila niti toliko, da bi znala lahko ime podpisati. Bienenstein meni, da slovenščine pri nas sploh ni treba. Takšne ljudi, ki govore popolnom bedasto in brezumno e

šolstvu in ki nimajo niti pojma o pedagogiki, častijo naši Nemci kot „slavne šolnike in mladinske pisatelje“. Kolikokrat je Bienenstein zinil, tolikokrat je pokazal, da je samo nadut šovinist, ki sploh niti ne ve, o čem ima resno govoriti. Glede števila naših otrok bo mu povedala komisija, glede potrebe slovenščine pa naj prime za ušesa vse tiste mariborske in studenske nemške bogataše in uradnike, ki se učijo sami slovenski in plačujejo za svojo deco slovenske učitelje. Bienenstein sam ima seveda premalo soli v glavi, da bi se naučil slovenski, kar mu radi verjamemo.

v Klerikalno sleparstvo. V zadnji številki „Slov. Gosp.“ čitamo, da trosijo klerikalni sleparji po Savinski dolini vest, češ, da se klerikalni poslanci s svojim glasovanjem za zvišanje dež. doklad na pivo preprečili zvišanje dež. doklad sploh. Sicer bodo dogodki sami kmalu udarili klerikalne sleparje po lažnjivem jeziku, pribijemo samo širjenje teh govoric v dokaz klerikalne lažnjivosti. Zgodilo se pa bode vsled modre politike naših klerikalcev, da bodo hmelnjari plačevali vseeno visoke doklade, če bodo imeli vsled padanja hmeljskih cen — s čim. Duhovnikom so sicer te stvari malo mar, saj jih redi — bernja; kmetje ne smejo prosjačiti temveč le za duhovniško politiko plačevati.

v Klerikalna bralna društva skrbе silno za klerikalno časopisje. V ljutomerski okolici je bralno društvo, ki ima na leto komaj dobrih 100 kron dohodkov, a je naročeno na 8 „Slov. Gosp.“ 6 „Naših Domov“, 8 „Domoljubov“ in 6 „Bogoljubov“. Druge duševne drane to društvo svojim članom ne nudi. Bi priporočali naprednim bralnim društvom, da bi tudi ona malo bolj skrbela za naše časopisje!

v Zaplenilo nas je včeraj celjsko državno pravdnštvo zaradi kritike glede disciplinarne razprave proti rogaškemu nemškutarskemu sodniku Pavličku in zaradi dveh drugih notic, kjer smo priporočali dva nemška obrtnika našemu občinstvu. Gg. Bayer in Bračič — zagotovljena sta lahko naše hvaležnosti!

c Domači plesni venček v „Skalni kleti“ pri Celju se vrši 22. tm. ob 8. uri zvečer. — Vstopnina 40 vin. Sodeluje tamburaški zbor „Slov. del. podp. društva v Celju.“

v Na Teharjih je umrl včeraj duhovni svetovalec župnik Anton Šibal. Pogreb je jutri.

v Pozor pri živinskih potnih listih! Izvršilne odredbe k novi postavi proti živalskim kužnim boleznim določajo, da se mora sedaj pri goveji živini, pri konjih, oslih in mezhgih izpostaviti za vsako glavo posebej živinski potni list. Le zrebeta in teleta se smejo tudi nadalje pripisati na isti živinski potni list, ki se je izdal za kobilu oziroma kravo. Pri ovcah, prašičih in kozah pa so se nadalje dovoljeni skupni potni listi za živali enega gospodarja.

v Za kmetijsko šolo v Št. Jurju ob J. ž. nimajo naši kmetje nobenega smisla, smo slišali zadnjič govoriti v Gradcu, da so to neumnost hitro pobrali tudi spodnještaj. zakotni nemški lističi, je samo obsebi umevno. Res pa je, da se je za obiskovanje šole oglasilo nad 70 prošnikov — dasi je bilo ljudem znano, da se jih more sprejeti le 25. To je najlepši odgovor na nizkotno nemško obrekovanje.

Za okrajno cesto Velenje-Sv. Andraž-Polzela se zavzema nek dopisnik „Slov. Gosp.“ Ta cesta bi bila nedvomno velike važnosti za prizadete kraje in je le želeti, da se čim preje zgradi.

v Od Nove Štifte. V nedeljo dne 17. tm. je predaval predpoldan v gostilni g. Savinška (p. d. Goloba) kmetijski potovalni učitelj g. Goričan. Govoril je o gnoju, gnojenju, umetnem gnoju in o sadjereji. Poslušalci (bilo jih je čez 50 samih kmetov in nekaj gospodinj) so z vidnim zanimanjem sledili predavateljevim besedam in splošno je govor zelo ugajal. Izrazila se je želja, naj bi g. Goričan prišel še večkrat k nami, kajti on, ki je sam kmet, najbolje razume naše težnje in nam tudi najbolje ve iz lastne izkušnje svetovati.

v V Gornjem gradu sta darovala gospoda notar Drukar in okr. zdravnik dr. Konečnik vsak po 10 K „Narodni čitalnici“ namesto venca umrlemu odborniku g. Josip Krajncu ml. Več drugih prijateljev pokojnika je iz istega razloga za šolsko mladino gornjegrajsko zložilo večjo svoto. Imena darovalcev priobčimo svoječasno.

v Iz Gornjega grada. Kakor smo že na kratko poročali, je preminul tukajšnji tržan gosp. J. Krajnc mlajši. Pokojnik je bil edini sin tukajšnje zavedno narodne rodbine Krajnceve. Star še

le 32 let je moral ostaviti žalujočo ženo, žalostne roditelje in sestre ter sploh sorodnike. Pobralla ga je jetika, na kateri je hiral dalje časa. Rajnik je rad sodeloval pri raznih društvi in korporacijah. Bil je občinski odbornik, načelnikov namestnik pri „Požarni brambi“, član Čitalnice, pri katere gled. igrah je večkrat sodeloval, Pevskega društva Savinjske podružnice S. P. D., Sokola v Mozirju itd. Podpiral je s prispevki narodne naprave. Kot narodno naprednega mišljenja se je prišteval „Narodni stranki“. Kako je bil v vseh slojih občinstvu priljubljen, je pokazal njegov pogreb. Velika množica ljudstva iz trga in okolice ga je spremljala na zadnji poti. Uradništvo, učiteljstvo, zastopniki raznih društev je šlo za njegovo krsto. Pred isto pa so korakali gasilci domači, nadalje precejštevne deputacije požarnih bramb iz Mozirja Rečice, Ljubnega, Ksaverja in iz Bočne. Dve gasilski zastavi sta se mu na grobu nagnili v slavo. Tako veličastnega spreveda že dolgo ni bilo v Gornjem gradu. Pred hišo žalosti mu je zapelo „Pevsko društvo“ žalostinko „Človek glej doganje svoje“ pri odprtem grobu pa kot v zadnje slovo „Blagor mu!“ — Izmed napisov na venci omenimo: Čitalnica in pevsko društvo odborniku in podpredsedniku (trak v narodnih barvah). — Zadnji pozdrav od lovcev. — Občina trg Gornji grad svojemu odborniku. — Posojilnica svojemu odborniku. — Požarna bramba Gornji grad svojemu podnačelniku. — Zadnji pozdrav Požarna bramaa Bočna. — Svojem nepozabljenemu svaku zadnji pozdrav Marica. — Zadnji pozdrav žalujoči svaki. — Nepozabljenemu bratu žalujoče sestre. — Zadnji pozdrav Mikuš, Goričar. — Bodi Tebi dragi Josip, zemljica lahka, počivaj v miru: Žalujočim ostalim naše iskreno sočutje!

a Obletnica rudarske nesreče v Trbovljah. Soc. dem. organizacija priredi v nedeljo 30. t. m. ob pol 4. uri pop. na novem pokopališču v Trbovljah peto obletnico nesreče, pri kateri se je dne 26. jan. 1905 vsled dušilnih plinov v jami ponesrečilo pet rudarjev. Nagrobni govor ima E. Kristan iz Ljubljane.

v II. izkaz darov za „Sokolski dom“ v Hrastniku. Sl. Klub naprednih akademikov Celje 50 K, CM. podružnica Hrastnik Dol od veselice 30 K 13 v, sl. Posojilnica Dol 20 K, gosp. notar Svetec 20 K, iz gramofona pri Rošu 17 K 50 v, g. dr. Kac Maribor 15 K. Po 10 K g. dr. J. Hrašovec in g. Goropevšek, „Marjaš“ pri Rošu 8 K 40 v, fantje in dekleta isti večer 2 K 30 v. G. Šket II. Bistrica 6 K. Po 5 K so darovali gg.: A. Berce Ljubljana, Kolenc Celje, nadzor. Pribil Voloska, dr. Rozina, H. Schreiner, dr. V. Serneč v Mariboru, I. Logar Celje, dr. Schegula Novomesto, L. Plavšak Št. Jurij ob J. ž., I. Kramar Trbovlje. Na veselici pri Logarju nabral br. Bastič 4 K 90 vin. Po 2 K gg. dr. Pipuš, dr. Karba, prof. Lavtar in Neimenovan, po 1 K g. Šinkovec Kranj in Neimenovan, dalje M. 28 v in R. 10 v, skupaj 254 K 61 v. — Vrlim rodoljubom iskrena hvala in na zdar! Odbor.

v Kaj strah stori. Ob minulih praznikih je neka šolarica iz Turniša pri Ptuju šla v mraku domov. Kar zagleda v bližnjem gozdu več luči; ker se ji je dozdevalo, da hitijo luči naravnost proti njej, se je deklica silno prestrašila ter teče domov, kjer so se kmalu pokazali sledovi strahu: deklica je bila vsa zmešana. Najhujše pa je, da v spanju vstane, odide iz hiše, in sicer na streho, kjer jo mraz predrami iz čudnega stanja, začne jokati in klicati. Prestrašeni stariši se ne morejo načuditi, kako je mogel šibki otrok brez lestvice in vsake priprave zlesti na visoko streho.

v Bralno društvo „Edinost“ v Središču je na svojem občnem zboru dne 6. januarja t. l. imenovalo g. Simona Streklina pos. in učit. v pok. na Zibiki, kot svojega soustanovnika in člana, ter kot dolgoletnega in prezasluženega učitelja središkega častnim članom. Živel še mnoga leta!

v Zahvala. Podpisano šolsko vodstvo izreka tem potom najiskrenejšo zahvalo blag. gospodu dr. Špešiču v Središču, ki je daroval blago za obleko ubogi deci in svojim velikodušnim darom omogočil, da je dobilo 10 dečkov in deklic tukajšnje šole novo obleko. Sv. Miklavž pri Ormožu, dne 19. jan. 1910. M. Šalamun šol. vodja.

v Nova podružnica „Südmarke“ za Svičino in Zg. Kunigundo šteje že 80 članov.

v Slovensko gledališče v Mariboru. Narodni dom. V nedeljo, dne 23. januarja 1910 se predstavljajo Graničarji ali proščenje na sv. Elija dan. Ljudski igrokaz s petjem in plesom v treh delih. — Hrvatski spisal Josip Freudenreich. — Poslo-

venil* Začetek točno ob pol 8. uri zvečer. Blagajna se odpre ob pol 7 uri. Predprodaja vstopnic pri g. Fr. Burešu, urarju v Mariboru, Tegetthoffova cesta št. 33. Prihodnja predstava dne 2. februarja 1910: „On in njegova sestra“. Kot gosta sodelujeta člana ljubljanskega gledališča g. Povhe in gđ. Thalerjeva

v Izpred porote v Gradcu. Jožef Emil Seidel, baje nemški pisatelj, je stanoval v hiši gospe Niederhofer, vdove, in je bil jerob njene 13 letne hčerke. S pomočjo matere je ta „pisatelj“ dekle posilil. Predvčeraj sta Seidl in Niederhoferca stala pred porotniki. Seidel je obsojen na 18, Niederhoferca pa na 12 mesecev težke ječe. Pripomnimo, da je Niederhoferca vdova po vladnem svetniku, bivšem predstojniku zaloge šolskih knjig državne tiskarne. — Lepe lastnosti ima nemška „visoka“ družba!

Drobne novice. Na Zgornjem Štajerskem, v okolici Veitscha, so čutili 19. tm. močan potres. Zbežal je posestnik Zelenko iz Krčvine pri Ptuj, ker je svoji varovanki Matildi Krajnc poneveril večjo vsoto denarja. — Cvetočo črešnjo je našel nekdo zadnje dni v graški okolici. To je še pre-zgodnja spomlad! — Ukradel je v ljutomerski okolici hlapec Smet kolo in zbežal neznano kam. — Župnijo Sp. Sv. Kungoto je dobil provizor g. Anton Kociper. — Goljufivi vinski mešetar je hodil okrog kmetov v Št. Petru pod Sv. gorami. Dal si je povsod dobro postreči, ljudem pa je naročil, naj prinesejo drugi dan poskušnje k Kranerju, kamor pridejo židje, ki bodo kupili 600 hl. Kmetje so drugi dan prišli, a židovov ni bilo, pa tudi goljufivega mešetarja ne. — Umrli je v Selnici ob Muri pos. Janez Jager. Bil je vedno zvest Slovenec. — Pri Sv. Ani na Krembergu je umrl pos. in trg. Kranjc.

Druge slovenske dežele.

„Mittelschulverein der slovenischen Professoren in Laibach“ tako se imenuje neko profesorsko društvo v Ljubljani. Menda je to „Društvo slovenskih profesorjev?“ Omenjeno nazivanje čitamo na str. 218 v „Taschenbuch für k. k. Staatsbeamte, Professoren und Lehrer 1910.“ — Sestavil in založil M. Fleischmann na Dunaju. Češka, poljska in italijanska društva so tam navedena v dotičnem jeziku. Slovenskega profesor-skega društva pa ni v seznamu.

u Šolski odsek kranjskega deželnega od-bora je predvčeraj razpravljal o realnem vprašanju. Obe slovenski stranki zahtevata popolno utrakvizacijo ljubljanske realke s tem, da se učenci razdele po maternem jeziku v slov. oziroma nemške razrede in da se upelje dvojna kvalifikacija ravnateljeva. Deželni predsednik in vladni svetnik Kaltenegger izjavljata, da naučno ministertvo še vedno stoji na tej zahtevi protivnem stališču. Dr. Eger priporoča, naj se idrijska realka kot popolnoma slovenska preseli v Ljubljano, ljubljanska pa naj postane popolnoma nemška. V svrhu sporazumljenja med vsemi strankami se predlog odstavi z dnevnega reda.

u Spomenico v zadevi občinske volilne reforme v Ljubljani je izročilo soc. demokratično pol. društvo „Bodočnost“ deželnemu zboru. V tej spomenici se obsoja pluralna volilna pravica, dalje določba glede triletnega bivanja za pogoj vol. pravice; zahteva se enakomerna razdelitev mandatov na vse volilne razrede, volilna pravica vsakemu ob času razpisa volitev v občini biva-jočemu samopravnemu avstrijskemu državljanu in za vsakega volilca le en glas. Dalje se zahteva proporcni sistem volitev tudi za občine na deželi in za deželni zbor.

u Julij Mazelle. Poročali smo pred par dnevi vest, ki jo je sporočil „Slovenec“, da je znani bivši poštar Julij Mazelle v Gradcu v Beli Kra-jini bil od poštne ravnateljstva suspendiran od službe. Stvari že takrat nismo verjeli in danes nam ta naš takratni dvom potrjuje izjava g. Mazelleta v „Slov. Narodu“, da je on vključ prigo-varjanju in pomirjanju v to svrhu k njemu od-poslanega poštne komisarja odpovedal službo in stanovanje za pošto že dne 3. okt. 1909.

z Društvo slovenskih časnikarjev ima dne 9. febr. ob 5. uri popoldne v uredništvu „Slov. Naroda“ v Ljubljani občni zbor.

z Društvo notarskih uradnikov graškega nadsodišča ima 2. febr. t. l. v Ljubljani občni zbor.

z Kranjski deželni zbor bo imel prihodnjo sejo v torek 25. t. m.

z Iz sodne službe. Okrajni sodnik dr. Janko Dolžan je prestavljen iz Žužemberka v Pistočno, Anton Mejač iz Mokronoga v Ribnico. Za okr. sodnike in sodne predstojnike so imenovani: dr. Valentin Flerin v Črnomlju za Žužemberk, Jožef Tekavčič v Vel. Laščah za Mokronog in dr. Jož. Dijak iz Šmarja za Trebnje.

z V Naklem na Notranjskem je 17. t. m. umrl 75 letni župan Jožef Košir. 36 let je županoval v občini.

z Čipkarsko šolo so napravila dekleta v Loškem potoku. Obiskuje jo 81 deklet.

z Silen vihar so imeli v noči od 18. na 19. t. m. v Ribnici in v ribniški dolini. Samo na strehah je več tisoč kron škode.

z Občinske volitve v Pulj. Pri volitvah v III. volilnem razredu, v katerem so Hrvatje letos prvič nastopili, je bilo oddanih 2138 glasov; Hrvatje so dobili 437, socialisti 314 in Italijani 1335 glasov. — V torek je volil II. vol. razred. Od 116 oddanih so dobili Hrvatje 21, Italijani 94 glasov. Tudi lep uspeh! Predvčeraj je volil I. razred.

z Končni izid občinskih volitev v Pulj je sledeči: 25 laških liberalcev, 7 Hrvatov, 10 zastopnikov mornaričnih uradnikov, 2 zastopnika občinskih uradnikov in en soc. demokrat.

u Pol. društvo „Edinost“ v Trstu je prelo-žilo svoj občni zbor zaradi nedeljskega javnega shoda Nar. del. org. na 30. tm.

u Velike tatvine v Trstu. V noči od 1. na 2. tm. je bila okradena manufakturna trgovina Steiner na korzu v Trstu. Sedaj se dognalo, da je bilo ukradenega blaga v vrednosti 15.000 K. Zaprli so že 9 sumljivih individuov.

u 12 milijonsko posojilo si mora najeti ce-lovška mestna občina. V seji 18. tm. je župan Metnitz vložil tozadevni uradni predlog, ki se je izročil upravnemu odseku v čim najhitrejši sklepanje.

u Opatija v madžarskih rokah. Iz Budimpešte poročajo, da hoče nek madžarski konzorcij nakupiti velik del kopališča Opatije, da bi na tak način rešil denar, katerega zapravijo Madžari v Opatiji, zopet za Madžare.

u Pod vlak se je vrgel v Gorici 60 letni prižigalec tamošnje plinarne Jamšek. Vlak ga je raztrgal in razmesaril. Vzrok samomora: neozdravljiva bolezen.

u Goriški deželni zbor. Zadnji čas čitamo v poročilih o „delovanju“ tega dež. zbora stereotipne „obnovi se podpore“. Povsod najdemo pri tem podpore za slov. kraje. Klerikalci se že hvalijo, kako delajo za ljudstvo. Resnica pa je ta: te podpore so bile za dotične kraje dovoljene že pred leti, a se niso izplačale, dočim so bile Furlanom izplačane vse. To je torej le star dolg in nikake nove pridobitve. Toliko v ilustracijo klerikalnih farbarij!

a Petdesetletnico slavi 1. febr. t. l. 78. peš-polka v Osjeku. Prisoten bo pri slavnostih imejitelj polka general Gerba.

z Obsojena Eulenburgovca. Bavarca 55 letnega Remigija Eisenbergerja in 19 letnega Josipa Maierja, ki so ju svoj čas v Trstu zaprli vsled suma, da sta posnemala Eulenburga, svojega „landsmanna“, sta bila obsojena od trž. sodišča Eisenberger na 2, Maier pa na 1 mesec strogega zapora.

Najnovejša brzojavna in telefonična poročila.

Konferenca vseh deželnozborskih poslancev.

z Praga, 21. jan. Kakor poročajo češki listi, so sprožili češki agrarni deželnozborski poslanci misel, naj bi se vršila skupna konferenca deželno-zborskih poslancev iz vseh avstrijskih dežel o sanci-aciji deželnih financ.

Češki deželni zbor.

z Praga, 21. jan. „Prager Tagl.“ poroča, da se bode delovanje češkega deželnega zbora omejilo le na politično in proračunsko komisijo. Politična bo predložila postavo, proračunska bo pa predložila poročilo o zvišanju dež. doklade na pivo in o oproščenju osebne dohodarine deželnih doklad.

Angleške volitve.

z London, 21. jan. Do 1. ure ponoči je bilo izvoljenih 163 unijonistov, 137 liberalcev, 29 so-cijalistov in 53 nacionalistov. Unijonisti dobe 72, liberalci 9, socialisti 1 mandat.

Iz Ogerskega.

z Budimpešta, 21. jan. Danes se vrši zboro-vanje zaupnikov Justhove neodvisne stranke, na katerem se bode zavzelo stališče napram Khuenovi vladi. Najbrž se bode sprejela resolucija, s katero se bode izreklo Khueni nezaupanje. — Nek ured-nik „Budapesti Hirlapa“ je imel pogor s Khuenom, tekom katerega se je ta izrazil, da se še z An-drašem še ni sporazumel; obstoje še neke dife-rence glede volilne reforme, katere pa baje niso bistvene narave. Konečno je rekel Khuen do-

slovno: Nimam še nobene stranke, a sem trdno odločen, da si bom stranko ustanovil in sicer na podlagi takega programa, da sem si podpor več strank siguren.

Požar v palači Čiragan.

d Berlin, 21. jan. „Lokalanzeiger“ poroča iz Carigrada: Požar v palači Čiragan so skoraj go-tovo povzročili fanatiki, kateri mislijo, da je stara sultanska palača onečaščena vsled tega, da so ho-dili v njo nemuslimanski člani parlamenta. Nek ilustrirani list je prinesel kratek čas pred, po-žarom sanjsko sliko, kako gori palača Čiragan. Palačo bodo zopet sezidali.

Nemiri štrajkovcev.

d London, 21. jan. Pri rudniku Murton Har-bour v grofovini Durham je včeraj naskočilo več 100 stavkujočih rudarjev zalogo premoga. 60 po-licajev je komaj odgnalo razjarjene ljudi nazaj. Ker so metali kamenje na policijo, je ta začela streljati in je ranila 6 ljudi. Štrajkovci so tudi razbili okna na pisarni in hiši, kjer stanuje rav-natelj.

Tržne cene.

20. januarja.

Dunaj. Borza za poljedelske pro-dukte. Utis medlih poročil iz inozemstva so pa-ralizirale ugovne vesti o žetvi v Argentini. Došlo je le do malega prometa, ne da bi se cene spremenile.

Budimpešta. Svinjad: ogrske stare, težke 152 do 153 v. mlade težke 158 do 160 vin., mlade, srednje 158 do 160 v. mlade, lahke 156—158 vin. Zaloga 22.874 komadov. Prignano — komadov, odgnano 214. Ostalo torej 22.660 komadov. Ten-denca mirna.

Budimpešta. Pšenica za april K 14'20 pšenica za maj K 13'94, pšenica za oktober K 11'92, rž za april 9'89, rž za oktober K 8'95, oves za april 7'65, oves za oktober K —, ko-ruza za maj 6'71, ogrščica za avgust 13'65 Pšenice se zmerno ponuja in kupuje. Tendenca trdna pro-met neznamen, rž trdna, pšenica v efektivu in ostalo nespremenjeno. Termini so postali tekom borze trdni. Vreme mrzlo.

Sladkor. Trst. — Centrifugal Pilés prompt K 36 $\frac{1}{4}$ do K 37 $\frac{1}{4}$, za kasneje K 36 $\frac{3}{8}$ do K 37 $\frac{1}{4}$. Tendenca: mirna.

Sladkor. Praga. Surovi sladkor prompt K 29'50, nova kampanja kron 25'45. — Tendenca trdna. Vreme: jasno, mrzlo.

Budimpešta: mast svinjska K 175 — na-mizna slanina 150'—

Radi bolezní se prodaja velika zelo dobro vpeljana

ključavničarska obrt

z motornim obratom, 7 let še davka prosta hiša z veliko delavnico in skladiščem, zraven je pri-praven prostor za tovarno. V hiši se nahaja trge-vina z železom in orožjem, več strojev, samostojna električna luč, in to na jako lepem zdraviliškem in prometnem kraju na Kranjskem. Natančnejša pojasnila v **Gradcu, Seitnergasse 16,** 1 nadstropje, soba 7. 54 4-2

Žganjarska koncesija

v Celju se vzakup odda. Vprašati je pri JOŽEFU PASTNER, Gradec, Lendplatz št. 2. 58 1-1

Sprejme se takoj

mesarski učenec

postenih starišev, s primerno šolsko izobrazbo pri 38

Francu Hodniku v Žalcu.

Posojilnica v Brežicah sprejme

tajnika.

Letna plača 2000 kron ter prosto stanovanje za samca (opremljena soba). Nastop 1. sušca 1. l. Prošnje je vložiti do 26. 1. m.

Oziraló se bo le na v posojilniškem poslovanju izvežbane prosilce.

57 2-2

Ravnateljstvo.